

КРЕАТИВНО ПИСАНЕ В СЪВРЕМЕННАТА КЛАСНА СТАЯ

Мария Николова

Втора английска езикова гимназия „Томас Джеферсън“ – София

Резюме. Настоящата статия третира един модел за творческо ангажиране на свободното време на учениците и възможността им да изият своите способности чрез креативно писане на английски език, включваща групи ученици от IX до XII клас.

Посочва необходимостта от формиране на междуезикова и межкултурна комуникативна компетентност на учениците в съвременния свят и условия. Набляга на необходимостта от създаване на позитивна атмосфера, която подтиква към усъвършенстване и разчупва тривиалното преподаване на английски език в класната стая.

Представя подход за овладяване на различни техники при писането на различни творчески литературни форми, които се фокусира върху навици и стратегии, конструиращи добро писане във всеки жанр на английски език. Тези навици и стратегии дават възможност на учениците – млади писатели, да генерират много писане и да стигнат до реализация на личностния си потенциал.

Keywords: leisure time; students; skills; creative writing; English

„Ако искате да станете писател, преди всичко трябва да правите две неща: да четете много и да пишете много. Няма начин да ги заобиколите, поне аз не знам такъв. Няма преки пътища.“

Стивън Кинг – „За писането: Мемоари на занаята“

Преподаването на английски език в английска езикова гимназия има своите традиции, които успешно се реализират и днес. Успеваемостта на учениците само по учебна програма в съвременните условия се оказва недостатъчна за някои ученици с по-изявени способности. Налага се да се търсят нови форми на преподаване и да се разчупи тривиалното. Необходимо е да се извади индивидуалността на ученика и да му се даде възможност да изяви своите способности. Това импулсира преподавателите по английски език да внедрят иновативна форма на обучение, която да стимулира творческото мислене на учениците, респективно креативното писане. Креативното писане на

английски език мотивира учениците да усъвършенстват своите знания и умения ефективно. Това налага учителят непрекъснато да търси конструктивен, иновативен и интерактивен подход в процеса на преподаване.

Преподаването на креативно писане помага да се развият редица ключови умения у учениците, които намират реално приложение в съвременния ни свят, като: яснота на мисълта и изказа; критично и аналитично мислене; работа в екип; отдаване и получаване на обратна информация; творческо решаване на проблеми.

За трета година в училище се провеждат часове по креативно писане на английски език с ученици с изявиени способности като извънкласна форма на дейност. Като начало, идеята за създаване на такава клубна форма на дейност се прие ентузиазизирано от 50 ученици от различни възрасти между IX и XII клас. Като краен продукт учениците издават книжка със собствените си художествени творби. На следващата година групата ученици, желаещи да изявят своя креативен потенциал, намаля наполовина. Така идеята за креативно писане на английски език има своите „за“ и „против“ за такава форма на дейност на училищно ниво. Явно, загрижени за по-ниското ниво на владене на английски език, учениците се чувстват пресиранни и притеснени в самото начало. Това се дължи на 5-годишното обучение в училище, което се характеризира с рутинно заучаване на определен учебен материал и подход, центриран върху даден учебник. Това е съвсем обяснимо. За българските ученици английският език не е матерен, а втори чужд език. В англоговорящите страни, като Великобритания, САЩ и Австралия, преподаването на креативно писане цели да се насърчават учениците към по-добър изказ при писане и да усъвършенстват съществуващите си умения, както и да стимулират повече четенето на книги¹⁾. Учителят, преподаващ креативно писане на английски език, е изправен пред трудна задача, тъй като работата му става разнородна. Преди всичко той трябва да помогне на учениците:

- да обогатят английския си език по отношение на лексика и синтаксис;
- да сведе до минимум влиянието на българския словоред при изказа на английски;
- да прояви иновативност, като ги накара да мислят и да се изразяват по един освободен от затворената и стандартизирана рамка на учебниците по английски език в редовните им часове начин;
- да съхрани интереса на учениците при изявата на креативността им.

Настоящата статия има за цел да анализира потенциала на обучение по креативно писане на английски език, да представи ползата от прилагането му в училище, да определи ценността на креативно написания текст по отношение на личностното развитие на ученика – млад творец. Часовете по креативно писане се провеждаха като дистанционно обучение с присъствени срещи в училище в определени часове (Blended learning). Този вид форма на обучение дава възможност да се обърне индивидуално внимание на всеки ученик.

Електронната комуникация днес улеснява поднасянето на инструкционен контекст. Всеки отделен сътворен от даден ученик текст има своя собствена и неповторима характеристика. Така се получава ефективна комбинация от методи на преподаване и стилове на учене и прилагането им в интерактивно смислена учебна среда. Използването на тази форма на обучение ми помогна да се справя с различното ниво на владеене на английски език, тъй като групата се състоеше от ученици от IX до XII клас. Учебните срещи в класната стая бяха инструктажни, организационни, дискуссионни и ориентировъчни. Добрата работа в екип определи общото название на крайния продукт – издаването на сборник с разкази, написани от младите творци, с определена жанрова насоченост, а именно фентъзи. Добре известно е, че фентъзи литературата е сравнително ново явление, което определено се харесва на младото поколение днес. Така се роди и заглавието на сборника „Царствата на Фентъзи“ (The Realms of Fantasy“).

Основни акценти в обучението:

1. Да се обърне внимание на езиковата компетентност. Като млади творци писатели, те трябва да владеят английски език така, сякаш моделират восъчна фигура, която да може иновативно да се преработва в различни генерични форми²⁾. За целта използвах на интерактивната бяла дъска симулационна игра, комбинирана с Power Point презентация.

Първи етап – стъпка по стъпка демонстрирах отделни късове от лицето на човешка фигура – първо уста, нос, за да решат дали въображаемият герой ще бъде мъж, или жена; след това очи, чело и т.н., докато се появи образът на женска фигура. През това време, разделени на групи, учениците определяха многообразие от съществителни и прилагателни на английски език. Приложих и небезизвестната техника при обучението на английски език „брейн-сторминг“ (Brainstorming). Тази техника е полезна за генериране на нови идеи и за повишаване на творческото мислене.

Вторият етап беше образът на едно куче, което държеше малка топка в лапите си. Постепенно от легнало положение кучето се изправяше и придвижваше. Отново разделени на групи, учениците определяха многообразие от съществителни, прилагателни и глаголи. Идейността на това упражнение е да се придаде действие на статичната форма в разказа с многообразие от глаголи и глаголни изрази.

Третата част бе да се постави кучето герой в определена заобикаляща го среда, която беше показана на съответния слайд. Този фон всеки ученик трябваше да опише художествено с подходящи изразни средства в един абзац.

Четвърти етап от играта бе да се разработи сюжетна линия, свързана с героинята и кучето.

Това е нагледен пример за това как може един разказ да стане картинен, почти да се визуализира – един много труден момент при писането на худо-

жествен текст. С пестеливо и точно подбрани думи и идиоматични изрази да се пресъздаде една колоритна картина, която почти се визуализира. Добър пример за това е Чарлз Дикенс в романа „Приключенията на Оливър Туист“, където се редуват колоритни, пълни с живот епизоди.

За да се научат да пишат творчески добре, учениците трябва да четат истински добри автори³⁾. Този метод може успешно да се прилага и в редовните часове по английски език, като се използват и други варианти, съобразени с идейното съдържание на преподавания материал. Оказва се ефективен за развитието на творческите способности на учениците с изучаване на чужд език. Така може да се разнообрази учебното съдържание и часът да стане по-привлекателен. Определено се засилва интересът на учениците, стимулира се мисълта, насочва се цялото им внимание към дейността в час.

2. Техники и практики за създаване на творчески литературни форми – лирика, разказ, новела, роман, театрална пиеса и киносценарий. Теоретично учениците се запознаха на английски език със структурите на основните литературни форми – лирика, разказ, новела, роман, театрална пиеса и киносценарий. След общо обсъждане и дискусия практически се разбраха да разработят разкази, придържащи се към жанра на фентъзи литературата. Първоначално всеки трябваше да създаде и представи кратко описание на своя главен герой или героиня. Разработваха разказите си съгласно план по таблицата, представена по-долу.

Учениците постепенно сътвориха своите разкази на английски език. Работиха упорито и целеустремено. Обмисляха, проучваха, преработваха и редактираха написаните текстове. В класната стая се обсъждаха развитието на персонажите, сюжетът и структурата, темите на всеки разказ и неговият език, онова, което прави една творба интересна, и онова, което я обезличава. В края на дискусиата избираха и гласуваха три разказа за първо, второ и трето място като най-добри според вижданията на учениците млади писатели. Това създаваше позитивна атмосфера и ги подтикваше към усъвършенстване.

3. Художествено оформление и издаване на сборника. Определени ученици с изявен художествен талант се запознаха с всеки отделен разказ, написан от младите писатели, и направиха илюстрации към съответния разказ, изразяващи основната идея на дадената история. С виждане, с интересен асоциативно-символен поглед, с разнообразен подход, подчинен на рационалното интерпретиране, учениците илюстратори проявиха истински талант при изготвянето на всяка илюстрация. Някои от илюстрациите приличаха на комикси, сполучливо представящи съдържанието на разказа.

Обучението по креативно писане допринася за изпълнението на основни задачи на съвременното образование: преподаването става по-проблемно ориентирано; по-широко се използва рефлексивен подход в обучението (анализ, синтез на идеи); стимулира се способността на учениците да фор-

Таблица 1

Protagonist _____ Details _____ _____ _____ _____	Supporting Character _____ Details _____ _____ _____ _____	Beginning _____ Details _____ _____ _____ _____	Rising Action 1 _____ _____ _____ _____ _____
Rising Action 2 _____ _____ _____ _____ _____	Rising Action 3 _____ _____ _____ _____ _____	Main Event _____ _____ _____ _____ _____	Climax _____ _____ _____ _____ _____
Following Events (Falling Action 1) _____ _____ _____ _____ _____	Rising Action _____ Following Events (Falling Action 1) _____ _____ _____ _____	Ending _____ _____ _____ _____ _____	Theme _____ _____ _____ _____ _____

мулират своите собствени мисли, да изразяват точно гледната си точка и да произвеждат свои собствени текстове; засилва се степента на автономност на учениците; преосмисля се традиционната роля на учителя и ученика в класната стая.

Обучението в създаване на писмен текст не се изчерпва само с писане на съчинения. Използването на техниките на креативното писане интензифицира процеса на обучение по английски език, а именно:

– креативното писане е насочено към реализация на личностния потенциал на ученика в процеса на изучаване на езика. При това няма субект-обектни отношения на учител и ученици (както в традиционната система клас-урок), а субект-субектни взаимоотношения с доминираща консултативно-координираща функция на учителя;

– креативното писане изисква владеење на комуникативни компетенции при условие на лично-действиевен подход в процеса на изучаване на английски език. При това този действиевен компонент се реализира двустранно. От една страна, се съблюдава връзката между теория и практика, т.е. учениците създават конкретен продукт (текстов), като използват определени научни знания, собствен опит и осъзнават ролята им при решаване на различни проблеми, което води до развитие на креативните им способности. От друга страна, в процеса на писане активизират мисловната си дейност.

Комуникативно-когнитивната потребност на учениците при лично ориентираното обучение става вътрешен мотив за усъвършенстване на английски език. По този начин езикът започва да изпълнява основната си функция – формиране и формулиране на мисли. Преподаването на креативното писане английски, като лично-действиевен подход, до голяма степен способства за формиране на междуезикова/межкултурна комуникативна компетентност на учениците.

NOTES/БЕЛЕЖКИ

1. „Ако искате да станете писател, преди всичко трябва да правите две неща: да четете много и да пишете много. Няма начин да ги заобиколите, поне аз не знам такъв. Няма преки пътища“ (Стивън Кинг – „За писането: Мемоари на занаята“).
2. „Първо: за да пишеш добре, трябва да владееш основите (словесно богатство, граматика, стилистика) и да снабдиш третото ниво на сандъчето си с правилните инструменти. Второ: лошият писател не може да се превърне в талантлив, нито добрият – във велик, но с упорита работа, всеотдайност и навременна помощ е напълно възможно от талантливия писател да излезе добър“ (Стивън Кинг – „За писането: Мемоари на занаята“).
3. „А над тях – всъщност почти над всички нас – се извисяват личности като Шекспир, Фокнър, Йейтс, Шоу и Юдора Уелти. Те са гении, родени по някаква божествена прищявка, чиято дарба надхвърля възможностите ни да я разберем, камо ли да я достигнем... Те са интелектуалната версия на супермоделите, които случайно са се родили с подходящите скули и с гърдите си, отговарящи на духа на времето“ (Стивън Кинг – „За писането: Мемоари на занаята“).
4. Michael Dean Clark, *Creative Writing in the Digital Age*.

5. Mike Sharples, *How We Write: Writing as Creative Design*.
6. Stephen King, *On Writing: A Memoir of the Craft*.
7. Graeme Harper, *Creative Writing Guidebook*.
8. Paul Dawson, *Creative Writing and the New Humanities*.

CREATIVE WRITING IN THE MODERN CLASSROOM

Abstract. The present article treats one of the models to creatively engage the leisure time of students and the opportunity to demonstrate their skills through creative writing in English including groups from 9th to 12th grade students. It focuses on the necessity of the formation of interlingual and intercultural communicative awareness and competence of students in today's world and conditions. It emphasizes the need to create a positive atmosphere motivating improved performance and breaks the triviality of English teaching in the classroom.

It gives an approach to learning various types of narrative techniques in writing different creative literary forms which focuses on habits and strategies producing good writing in every genre in English. These habits and strategies enable the students as young writers to generate lots of writing and to achieve their full personal potential.

✉ **Ms. Maria Nikolova**

English teacher

2nd English Language High School "Thomas Jefferson"

Sofia, Bulgaria

E-mail: marienickol@abv.bg